

การศึกษาเกลือสินเธาว์สู่การแปรรูปผลิตภัณฑ์เกลือสปา
เพื่อกิจกรรมการท่องเที่ยว เพื่อสุขภาพโดยใช้กิจกรรม
การมีส่วนร่วมของชุมชน: อำเภอขามทะเลสอ
จังหวัดนครราชสีมา

THE STUDY OF HOW SALT SPA IS PROCESSED
FROM ROCK SALT FROM HEALTH TOURISM BY
USING ACTIVITIES PARTICIPATED BY THE LOCAL
COMMUNITY: KHAM THALE SO DISTRICT
NAKHON RATCHASIMA PROVINCE

Received: 5 June, 2021

Revised: 15 September, 2021

Accepted: 17 September, 2021

ภัทรลภา บุตรดาเลิศ*

Patlapa Buddalerd*

* อาจารย์ และปริญญาเอก หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

* Lecturer, Bachelor of Arts, Department of Tourism Industry, Faculty of Management Science, Rajabathnakornratchasima University

* Email: patsawan57hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาบริบทพื้นที่แหล่งเกลือสินเธาว์ของ อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา 2) เพื่อศึกษากระบวนการผลิตและจำหน่ายเกลือสินเธาว์ของ อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา และ 3) เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์เกลือสินเธาว์ของ อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านสปาและเกลือขัดผิว 16 คน และกลุ่มพนักงานออฟฟิศ 20 คน และกำหนดสุ่มตัวแทน 19 คน ตามวิธีการของเครซี่และมอร์แกน (Robert V. Krejcie and Earyle W. Morgan) พบว่า 1) บริบทพื้นที่แหล่งเกลือสินเธาว์พบว่า ผู้ผลิตเกลือสินเธาว์แบบดั้งเดิมมีทั้งหมด 16 ครัวเรือน อายุเกิน 40 ปี ผลิตเกลือในรูปแบบของการต้มเกลือแบบดั้งเดิมไว้บริโภคในครัวเรือนและจำหน่าย 2) กระบวนการผลิตและจำหน่ายเกลือสินเธาว์พบว่า อายุของอาสาสมัครอยู่ระหว่าง 20-30 ปี สถานะภาพโสด ทำอาชีพพนักงานราชการ มีรายได้น้อยกว่า 20,000 บาทต่อเดือน ใช้เกลือสครับ 1-2 ครั้งต่อสัปดาห์ มีข้อเสนอแนะ คือ ปรับปรุงความละเอียดของเกลือ ชื่อผลิตภัณฑ์ให้แสดงความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชน และความสะอาดของเกลือ และ 3) การพัฒนาผลิตภัณฑ์เกลือสินเธาว์พบว่า ผลิตภัณฑ์มีเม็ดเกลือมีความละเอียดพอดี บรรจุภัณฑ์มีการปิดผนึกมิดชิดมีกลิ่นหอมของมะกรูดหลังการใช้ รู้สึกสะอาดสดชื่น และไม่ระคายเคืองผิวหนัง

คำสำคัญ: เกลือสินเธาว์ การแปรรูปผลิตภัณฑ์เกลือสปา การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ การมีส่วนร่วมของชุมชน

Abstract

This research is quantitative research. have a purpose 1) To study the context of the rock salt field of Kham Thale So District Nakhon Ratchasima Province 2) to study the production and distribution process of rock salt Kham Thale So District Nakhon Ratchasima Province and 3) to develop rock salt products of Kham Thale So District Nakhon Ratchasima Province. The population and sample were 16 people who specialize in spa and salt scrub and 20 office workers, and 19 representatives were randomly assigned. According to the method of Crazy and Morgan Found that 1) The context of the rock salt field found that 16 households of traditional rock salt producers over 40 years old produce salt

in the form of traditional salt boiling for household consumption and distribution. 2) The process of producing and selling rock salt found that the age of the volunteers was between 20-30 years old, single status, working as a government employee. Income less than 20,000 baht per month. Use salt scrub 1-2 times a week. There is a suggestion is to improve the resolution of the salt. Product name to show the identity of the community. and the cleanliness of the salt and 3) the development of rock salt products found that the product had fine grains of salt. The packaging is completely sealed, smells of bergamot after use, feels clean and fresh. and does not irritate the skin.

Keywords: Rock Salt, Processing of Spa Salt Products, Health Tourism, Local Community Participation

บทนำ

เกลือถือเป็นทรัพยากรที่สำคัญต่อการดำรงชีพอย่างหนึ่ง โดยที่เกลือสีขาวมีลักษณะเค็ม เป็นคำที่มาจากภาษากรีก “hals” แปลว่า salt (เกลือ) มีชื่อเรียก กันว่า “เกลือหิน” (Rock salt) แต่ในประเทศไทยยังมีการขุดค้นพบ เกลืออีกชนิดหนึ่งคือ เกลือสินเธาว์ ซึ่งพบที่บริเวณที่ราบสูงโคราชทั่วไป เช่น ที่ จ.ชัยภูมิ กาฬสินธุ์ มหาสารคาม ร้อยเอ็ด ศรีสะเกษ หนองคาย อุตรธานี และอุบลราชธานี (กรมทรัพยากรธรณี, 2559) และมนุษย์มีการเรียนรู้และนำเกลือมาใช้ประโยชน์ ในการดำรงชีวิตมากมาย เช่น การถนอมอาหาร การทำยารักษาโรค ปัจจุบันพื้นฐานเหล่านี้ นำไปสู่การตั้งถิ่นฐานร่วมกันเป็นชุมชน และมีการขยายตัวขึ้นเป็นบ้านเป็นเมือง จนมีพัฒนาการทางประวัติศาสตร์สืบต่อมา (อมฤต หมวดทอง, 2558) ในอดีตเกลือยังมีบทบาทในการเป็น ยุทธปัจจัยสำคัญในการสงคราม เช่น สมัยอาณาจักรธนบุรี สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ทรงสร้างฉางเกลือไว้ที่วิหารหลังหนึ่งบริเวณวัดท้ายตลาดหรือที่ เรียกว่าวัดโมลีโลกยาราม เพื่อสะสมเกลือไว้ใช้สำหรับกองทัพภูซาคี (ปณัฎฐ หมอชาติ, 2555) อำเภอลำทะเมนชัย เป็นพื้นที่ สำคัญแห่งหนึ่งในการผลิตเกลือสินเธาว์มาตั้งแต่สมัยโบราณของจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็นปัจจัย หนึ่งที่ทำให้อาณาจักรในอดีตมีความเจริญรุ่งเรืองต่อ ๆ กันมาเพราะมีสินค้าแลกเปลี่ยนที่สำคัญ ก็คือเกลือสินเธาว์นั่นเอง (เมธินีย์ ชุ่มผล, 2561)

ประเทศไทยมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมากกว่า 10 ปี เพื่อกระตุ้นการพัฒนา สินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพให้ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Wellness Tourism) มีแนวโน้มของการขยายตัวอย่างต่อเนื่องจากกระแสของ คนรุ่นใหม่ที่รักสุขภาพซึ่งจากการ รายงานการวิเคราะห์แนวโน้มเทคโนโลยีและอุตสาหกรรม

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดีและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ พบว่า การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมีมูลค่าการตลาดสูงเป็นอันดับสี่ คิดเป็นประมาณร้อยละ 15.6 ของรายได้จากการท่องเที่ยวโดยรวม ซึ่งธุรกิจสปา คือธุรกิจที่มีการใช้เกลือสินเธาว์ในการบริการ เป็นธุรกิจและบริการหลักที่สำคัญของบริการในการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพที่มีศักยภาพสูงในการสร้างรายได้ให้กับประเทศไทย มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยประมาณร้อยละ 5-6 ต่อปี มีศักยภาพสูงในการสร้างรายได้ให้กับประเทศไทย เกลือสปาจึงเป็นผลิตภัณฑ์ที่ยอดนิยมนผลิตภัณฑ์หนึ่งที่ใช้ในธุรกิจสปา เนื่องจากเกลือสปา มีประโยชน์ช่วยในเรื่องการขัดผิวและทำความสะอาดผิววนอกจากนั้นยังช่วยให้สมุนไพรซึมเข้าสู่ใต้ผิวได้เร็วขึ้นจึงช่วยทำให้ผิวกระจ่างใส นอกจากนี้จากการศึกษาวิจัยแผนธุรกิจการจำหน่ายผลิตภัณฑ์สปา ประเภทสครับเกลือขัดผิว (ดอกเกลือและส่วนผสมจากธรรมชาติ) พบว่า ธุรกิจจำหน่ายสินค้าผลิตภัณฑ์สปา ประเภทสครับเกลือขัดผิว ในอุตสาหกรรมความงามมีแนวโน้มการเติบโตอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งอำเภอขามทะเลสอเป็นพื้นที่ที่มีการผลิตเกลือสินเธาว์ (พุทธพร อักษรไพโรจน์, 2561)

อำเภอขามทะเลสอเป็นพื้นที่หนึ่งในจังหวัดนครราชสีมาที่มีการผลิตเกลือสินเธาว์มากที่สุดอำเภอหนึ่ง และชาวบ้านยังมีวิถีการผลิตเกลือแบบดั้งเดิมที่สืบทอดมาแต่บรรพบุรุษ นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวจากหน่วยงานราชการโดย ได้มีการเปิดตลาดตลาดน้ำผำตั้งอยู่บ้านน้ำผำ หมู่ที่ 3 ตำบลโป่งแดง อำเภอขามทะเลสอ เป็นจุดจำหน่ายสินค้าการเกษตรของชาวบ้าน ยังเป็นเขตพื้นที่ โคราชจีโอพาร์ค ซึ่งองค์การศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติหรือยูเนสโก (UNESCO) มีนโยบายในการอนุรักษ์แหล่งธรณีวิทยาที่มีคุณค่าระดับนานาชาติหรือธรรมชาติหรือวัฒนธรรมในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและมีการส่งเสริมอาชีพแปรรูปเกลือสินเธาว์ ทำไข่เค็มการทำเกลือ โอโรมาแซ่เท้า ให้แก่ชุมชน นอกจากนี้ชุมชนยังได้รวมกลุ่มและมีการฝึกอบรมการนวดวิถีไทย (เท้า คอบ่าไหล) และมีการนำเกลือสินเธาว์เข้ามาใช้ในการขัดผิวอีกด้วย (สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอขามทะเลสอ, 2564)

ด้วยศักยภาพของพื้นที่ที่มีทรัพยากรเกลือสินเธาว์ในการผลิตเกลือขัดผิวและมีความพยายามในการรวมกลุ่มของชุมชนในการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากเกลือสินเธาว์ เพื่อนำมาใช้ในกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ผู้วิจัยจึงเห็นเป็นโอกาสที่จะทำการวิจัยในการดำเนินการศึกษาวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนเพื่อส่งเสริมกิจกรรมท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพของชุมชนอันจะก่อให้เกิดรายได้และสร้างความตระหนักรู้ถึงคุณค่ามรดกภูมิปัญญาของท้องถิ่นก่อให้เกิดมรดกทางธรณีวิทยาให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไปในอนาคต

คำถามในการวิจัย

1. บริบทพื้นที่แหล่งเกลือสินเธาว์ของ อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา เป็นอย่างไร
2. กระบวนการผลิตและจำหน่ายเกลือสินเธาว์ของอำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา มีกระบวนการอย่างไร
3. การพัฒนาผลิตภัณฑ์เกลือสินเธาว์ของ อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

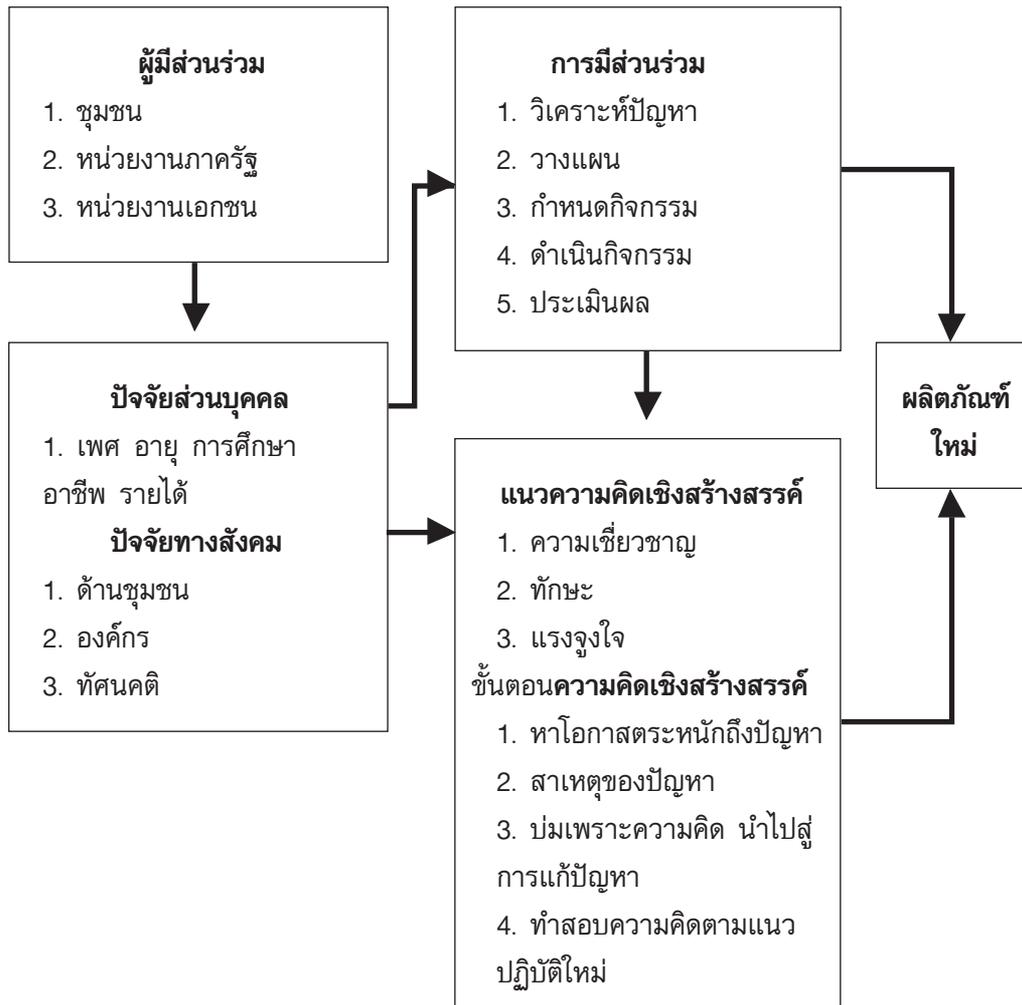
1. เพื่อศึกษาบริบทพื้นที่แหล่งเกลือสินเธาว์ของ อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อศึกษากระบวนการผลิตและจำหน่ายเกลือสินเธาว์ของ อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา
3. เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์เกลือสินเธาว์ของ อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา

แนวคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

แนวความคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ กระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา (2562) กล่าวว่า ในปี 2562 มีนักท่องเที่ยวต่างประเทศเดินทางเข้าสู่ประเทศไทย จำนวน 39.7 ล้านคน เพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว ร้อยละ 4.2 และมีรายได้คิดเป็น 3.01 ล้านล้านบาท ซึ่งนับว่าจำนวนนักท่องเที่ยวและจำนวนรายได้เพิ่มขึ้นทุกปี พักผ่อนในเมืองไทย การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวทางเลือกใหม่ (Alternative Tourism) ซึ่งกำลังเป็นกระแสการท่องเที่ยวของคนรุ่นใหม่ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ (Health Promotion Tourism / Health and Wellness Tourism) เป็นการท่องเที่ยวไปในแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ และพักในโรงแรม รีสอร์ทหรือศูนย์สุขภาพ ร่วมทำกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพที่สถานะนั้น ๆ 2) การท่องเที่ยวเชิงบำบัดรักษาสุขภาพ/การท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ (Health Healing Tourism / Medical Tourism) เป็นการท่องเที่ยวที่ผนวกโปรแกรมการทำกิจกรรมบำบัดรักษาโรคและฟื้นฟูร่างกายจากการรักษา การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพนั้นเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวหนึ่งที่สอดคล้องกับ กานดา ธีรานนท์ (2561) กล่าวว่า ความต้องการของผู้คนในปัจจุบันสืบเนื่องมาจากหลาย ๆ ปัจจัย ทั้งจากสภาวะความเครียดจากการทำงานและสภาวะสังคมเมืองอีกทั้งเพื่อหลีกเลี่ยงการเกิดโรคร้ายต่าง ๆ ส่วน ญัฐชยา เหมือนสมหวัง (2560) อธิบายว่า การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Medical & Health Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงามในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมที่มีจิตสำนึกต่อการส่งเสริมและรักษาสุขภาพและสิ่งแวดล้อม

แนวคิดการมีส่วนร่วม จินตวีร์ เกษมสุข (2561) ได้กล่าวถึง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 1. เพศ โดยมีแนวความคิดว่าเพศชาย และเพศหญิง มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมต่างกัน 2. อายุเป็นลิ่งบ่งบอกถึงการมีประสบการณ์ของมนุษย์ 3. สถานภาพสมรส เป็นตัวแปรหนึ่งที่น่ามีผลกับการมีส่วนร่วม 4. ระดับการศึกษาการศึกษาเป็น ทำให้คนเกิดความคิด รู้จักตนเอง การมีส่วนร่วมของประชาชนที่แท้จริงเป็นการที่ประชาชนหรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนเองในการจัดการและควบคุมการใช้ทรัพยากรและปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ในสังคม เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคม ตามความจำเป็นในฐานะสมาชิกของสังคม และได้ พัฒนาภูมิปัญญาซึ่งแสดงออกในรูปของการตัดสินใจต่าง ๆ อีกทั้ง อรรถัย พระทัต (2558) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นแบ่งออกเป็น 1) การที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมโดยความสมัครใจ 2) การเข้าไปมีส่วนร่วมโดยมีบุคคลอื่นมาชักจูงและบังคับแล้วจึงจะเข้าไปมีส่วนร่วม และชายชัย ชัยรุ่งเรือง (2559) กล่าวว่า การเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชน จึงควรประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์ สังเคราะห์ปัญหาของชุมชน 2) การวางแผนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับวิถีชีวิต (3) การกำหนดกิจกรรม (4) การดำเนินกิจกรรม (5) การประเมินผลกิจกรรม โดยให้ความสำคัญกับการใช้ชุมชน เป็นศูนย์กลางในการเข้ามามีส่วนร่วม หน่วยงานภาครัฐคอยช่วยเหลือ

แนวความคิดอาชีพเชิงสร้างสรรค์ ศิริลักษณ์ ระหว่า (2558) เสนอแนวคิดเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) คือ กระบวนการคิดของสมองซึ่ง มีความสามารถในการคิดได้หลากหลายและแปลกใหม่จากเดิมและนำไปสู่การคิดค้นและสร้างสิ่งประดิษฐ์ที่แปลกใหม่หรือ ความคิดใหม่ ความคิดสร้างสรรค์ของบุคคลประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการ 1) ความเชี่ยวชาญ 2) ทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ และ 3) แรงจูงใจ ความคิดสร้างสรรค์ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนได้แก่ 1) หาโอกาสและตระหนักถึงปัญหา 2) หาสาเหตุของปัญหา 3) บ่มเพาะความคิดจนตกผลึกลงไปเป็นแนวทางแก้ปัญหา 4) ทดสอบความคิดหรือแนวปฏิบัติใหม่ แนวทางการศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นกระบวนการการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยใช้แนวทางความคิดเชิงสร้างสรรค์เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์เกลือสปาที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชนโดยชุมชนอย่างแท้จริงโดยมีกระบวนการดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ตามแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างสร้างสรรค์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย การศึกษาการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยศึกษาเฉพาะพื้นที่อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ได้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1. กลุ่มผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านสปาและเกลือขัดผิว และ 2. กลุ่มพนักงานออฟฟิศ เพศหญิง อายุระหว่าง 20-45 ปี สามารถแบ่งได้ดังนี้ 1. กลุ่มผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านสปาและเกลือขัดผิว จากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน จำนวน 16 คน 2. กลุ่มพนักงานออฟฟิศ เพศหญิง อายุระหว่าง 20-45 ปีการรักษาสุขภาพผิวอย่างสม่ำเสมอ และมี

การรักษาสุขภาพผิวอย่างสม่ำเสมอ จากมหาลัยราชภัฏนครราชสีมาสมัครใจใช้บริการการนวด สครับเท้า ได้รับเชิญให้เข้าร่วมกิจกรรมการรับบริการการนวดเพื่อเก็บชั่วโมงนวดเพื่อผ่อนคลาย ทั้งหมดจำนวน 20 คน และกำหนดสุ่มตัวแทน จำนวน 19 คน โดยใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตามวิธีการของเครซีและมอร์แกน (Krejcie, & Morgan) (ปณัตถ์ หมอชาติ, 2555)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล แบบสอบถามแบบปลายปิด โดยการสร้าง เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล มีวิธีการดังนี้

3.1 ศึกษาจาก แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง แนวคิดเชิงทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมศึกษาข้อมูลจาก แนวคิด ทฤษฎี เอกสารเกี่ยวกับแนวคิดเชิงทฤษฎี เกี่ยวกับการผลิตเกลือสินเธาว์ของชุมชนตลอดจนการแปรรูปผลิตภัณฑ์เกลือสินเธาว์เพื่อใช้ ในงานสปา ข้อมูลเป็นแบบข้อมูลระดับนามบัญญัติ (Nominal Scale) โดยแบ่งแบบสอบถาม เป็น 2 ดังนี้

แบบสอบถามชุดที่ 1 แบบสอบถามสำหรับกลุ่มผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านเกลือ ชัดผิวและบริการด้านสปาทั้งภาครัฐและเอกชน เป็นแบบสอบถามปลายปิด (Close-Ended Question) แบ่งจำแนกออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบเลือกตอบ (check list) เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ แบบสอบถาม ประกอบด้วย ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น เพศ อายุ อาชีพ รายได้ ปัจจัยด้านชุมชน ปัจจัยด้านองค์กร และความคาดหวังต่อการผลิตเกลือสินเธาว์ในอนาคต

ตอนที่ 2 เป็นแบบเลือกตอบ (check list) คุณสมบัติภายนอกก่อนการใช้ แบ่ง ออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้ 1. ความละเอียด ของเกลือ 2. ความสะอาด 3. สีสัมผัสธรรมชาติ 4. กลิ่นหอม 5. แสดงถึงอัตลักษณ์ของชุมชนและคุณสมบัติภายนอกหลังการใช้ครั้งที่ 1 โดย แบ่งเป็นความพึงพอใจ แบ่งออกเป็น 6 ด้าน ดังนี้ 1. ความละเอียดของเกลือ 2. ความสะอาด 3. กลิ่นหอม 4. ล้างออกง่าย 5. ความระคายเคือง 6. ช่วยผลัดผิว

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพื่อหาแนวทางพัฒนาผลิตภัณฑ์เกลือสินเธาว์ใช้ในงานสปา

แบบสอบถามชุดที่ 2 แบบสอบถามความพึงพอใจ การทดสอบตัวอย่างผลิตภัณฑ์ เกลือขัดผิว สูตรสมุนไพรใบชาผสมขมิ้นกลั่นมะกรูด เป็นแบบสอบถามปลายปิด (Close-Ended Question) ชนิดตรวจสอบรายการ (Check List) โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล เป็นแบบเลือกตอบ (Check list) เป็นคำถามเกี่ยวกับ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น อายุ อาชีพ รายได้ ความถี่ในการใช้เกลือขัดผิวในแต่ละเดือน ความถี่ในการใช้เกลือขัดผิว ต่อเดือน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามข้อมูลความพึงพอใจ ในการทดลองใช้ผลิตภัณฑ์เกลือขัดผิว สูตรสมุนไพรใบขมิ้นชันมะกรูด โดยแบ่งออกเป็น 4 ประเด็นคือ 1. คุณสมบัติของสมุนไพร 2. บรรจุภัณฑ์ 3. สลาก โดยมีผู้วิจัยได้ใช้หลักเกณฑ์ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของ ศูนย์ทီบห่อไทย สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ศูนย์ทီบห่อไทยสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทยกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2559) โดยได้กำหนด ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามหลัก Likert โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนแบ่งเป็น 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาคุณสมบัติของ ผลิตภัณฑ์เกลือสปาของอำเภอลำทะลุ จังหวัดนครราชสีมา

3.2 การสร้างแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบ เนื้อหาของแบบสอบถามให้ถูกต้องตามแนวทางของการสร้างผลิตภัณฑ์สครับขัดผิว

3.3. นำแบบสอบถามที่ได้แก้ไข ในเบื้องต้นไปทดลองใช้กับกลุ่มนักศึกษา วิชาเอก อุตสาหกรรมท่องเที่ยว ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จำนวน 19 คน เพื่อหา คุณภาพเครื่องมือ

3.4. นำแบบสอบถามผ่านการทดสอบ และปรับปรุงเพื่อความสมบูรณ์อีกครั้ง ไปใช้ เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 19 คน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อจัดหมวดหมู่และให้เพื่อให้ทราบ ลักษณะ พื้นฐานทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

แบบสอบถามชุดที่ 1 แบบสอบถามสำหรับกลุ่มผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านเกลือ ขัดผิวและการบริการด้านสปาทั้งภาครัฐและเอกชน เป็นแบบสอบถามปลายปิด (Close-Ended Question) แบ่งจำแนกออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 คุณสมบัติภายนอกก่อนการใช้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

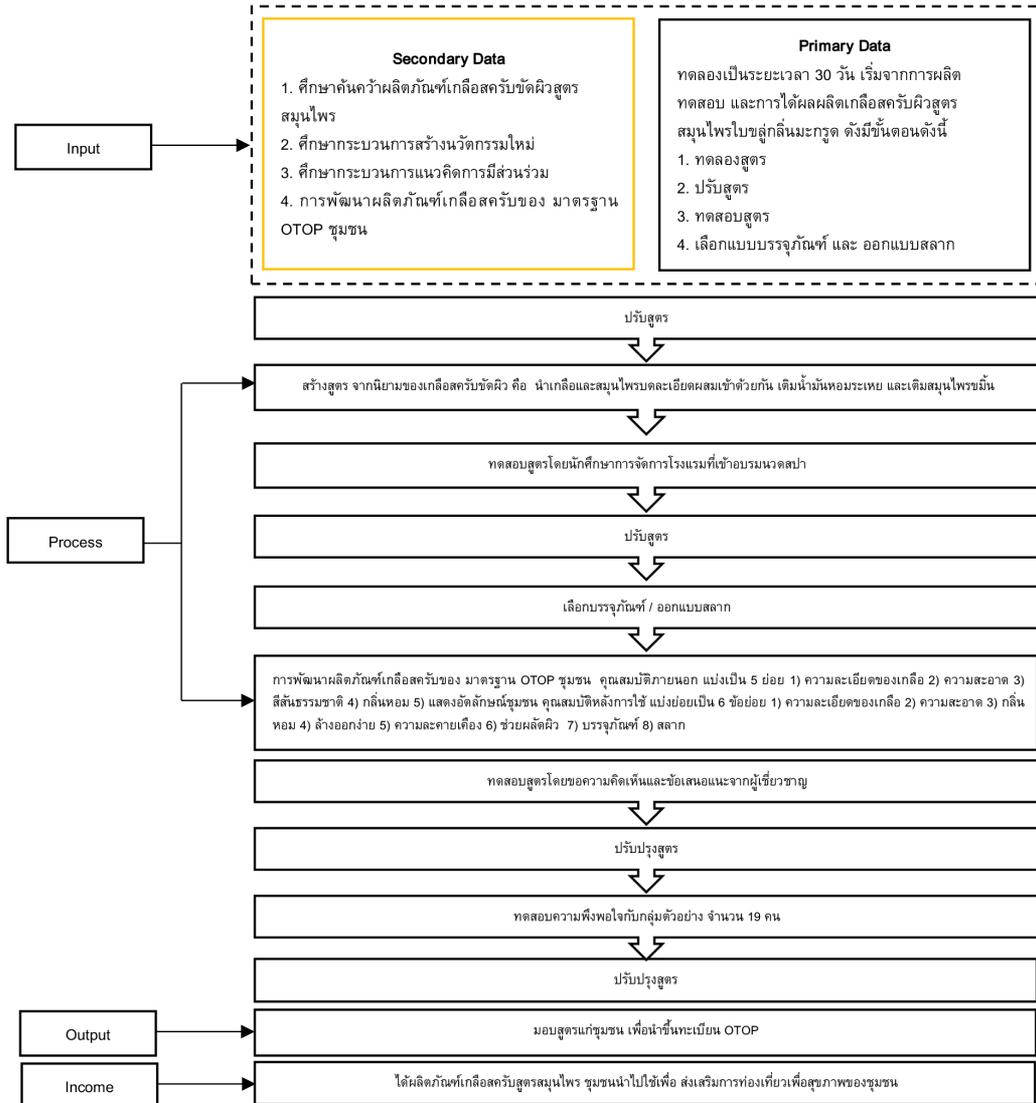
แบบสอบถามชุดที่ 2 แบบสอบถามความพึงพอใจ การทดสอบตัวอย่างผลิตภัณฑ์เกลือ ขัดผิว สูตรสมุนไพรใบขมิ้นชันมะกรูด เป็นแบบสอบถามปลายปิด (Close-Ended Question) ชนิดตรวจสอบรายการ (Check List) โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามข้อมูลความพึงพอใจ ในการทดลองใช้ผลิตภัณฑ์เกลือขัดผิว สูตรสมุนไพรใบขมิ้นชันมะกรูด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5. ขั้นตอนในการทำวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ครั้งนี้การมีส่วนร่วมของชุมชนและพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่โดยใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น มีขั้นตอนในการทำ ดังตารางภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ขั้นตอนในการทำวิจัย

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

1. **บริบทพื้นที่แหล่งเกลือสินเธาว์ของ อำเภอลำทะลุ จังหวัดนครราชสีมา**

ผลการศึกษาจากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ผลิตเกลือสินเธาว์แบบดั้งเดิมมีทั้งหมด 16 ครัวเรือน และทั้งหมด อาศัยอยู่ใน ชุมชน บ้านพันดุง ตำบลพันดุง อำเภอลำทะลุ จังหวัดนครราชสีมา ทั้งนี้ กลุ่มสมาชิก ทั้ง 16 คน แบ่งเป็น เพศหญิง 8 คน และเพศชาย 8 คน จำนวน คิดเป็นร้อยละ 50 เท่ากัน ทั้งนี้ ทั้งหมดมีอายุเกิน 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 100 ส่วนมากเป็นเกษตรกร จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 93.75 มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 100 ไม่ได้เป็นผู้นำของการรวมกลุ่มใดของชุมชน จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 75 และเป็นผู้นำของการรวมกลุ่มของชุมชนจำนวน 4 คน คิดเป็น ร้อยละ 25 โดยมีสมาชิก 1 คน เป็นรองประธานกลุ่มออมทรัพย์ และ 1 คนเป็นรองประธานกลุ่มสตรี จำนวน 2 คน ไม่ได้ระบุข้อมูล สมาชิกผู้ผลิตเกลือส่วนมาก จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 75 ต้องการทำอาชีพการผลิตเกลือต่อไปในอนาคต ส่วนสมาชิกจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 18.75 ไม่แน่ใจว่าในอนาคตจะทำอาชีพนี้ต่อไปหรือไม่ และ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 6.25 ไม่ต้องการทำอาชีพนี้ต่อไปในอนาคต รูปแบบของการผลิตเกลือสินเธาว์ของ อำเภอลำทะลุ ทั้งหมด ผลิตเกลือในรูปแบบของการต้มเกลือแบบดั้งเดิม เป็นการผลิตแบบเกลือต้มที่ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ และช่วงเวลาในการผลิตเกลือ จะอยู่ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์หลังการเก็บเกี่ยวข้าวจนถึงช่วงปลายเดือนเมษายนซึ่งเป็นช่วงฤดูแล้ง หลังจากช่วงเข้าพรรษาจะเป็นฤดูฝนดินมีความเค็มน้อยลงก็จะไม่สามารถต้มเกลือได้ จุดประสงค์หลักของการผลิตเกลือของชุมชนคือผลิตไว้บริโภคในครัวเรือนและการจำหน่าย กิโลกรัมละ 150-200 บาท บางคนจะนำเกลือออกจำหน่ายไปตามชุมชนอื่น บางครั้งจะใช้เพื่อการแลกเปลี่ยนข้าวเปลือก ในอดีตจะเก็บเกลือไว้ในกะทอไม้ไผ่ แต่ในปัจจุบันเก็บเกลือไว้ในกระสอบปุ๋ย เพื่อความสะดวกและหาง่ายกว่า

ตารางที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มผู้ผลิตเกลือ

ข้อมูลส่วนบุคคลด้าน	ผลการตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ	ชาย	8	50
	หญิง	8	50
2. อายุ	มากกว่า 40 ปี	16	100
4. การศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	15	93.75
5. อาชีพหลัก	เกษตรกร/ประมง	16	100
6. รายได้	น้อยกว่า 10000	16	100
7. เป็นสมาชิกกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง	เป็น	10	62.5
8. บทบาทการเป็นผู้นำของกลุ่ม	ไม่ได้เป็น	12	75
9. ความต้องการผลิตเกลือในอนาคต	ทำ	12	75
10. รูปแบบการผลิต	ต้ม	16	100

2. ความพึงพอใจ ในการทดลองใช้ผลิตภัณฑ์เกลือขัดผิวสูตรสมุนไพรใบขลุ่ยมัน กลิ่นมะกรูด ผลการศึกษาตามตารางที่ 2 แสดงข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ของอาสาสมัคร พบว่า ระดับอายุของอาสาสมัครจะอยู่ระหว่าง 20-30 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 57.89 กลุ่มอาสาสมัครส่วนมากมีสถานะภาพโสด จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 73.68 และมีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 57.89 นอกจากนี้ จากแบบสอบถามพบว่า กลุ่มอาสาสมัคร ทำอาชีพพนักงานราชการเป็นส่วนมาก จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 47.36 รายได้ รายได้น้อยกว่า 20,000 บาทต่อเดือน จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 42.10 พวกเขามีความถี่ในการใช้เกลือสครับ 1-2 ครั้งต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 26.31

ตารางที่ 2 กลุ่มตัวอย่างอาสาสมัครผู้ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจ

ข้อมูลส่วนบุคคลด้าน	ผลการตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. อายุ	20-30 ปี	11	5.89
2. สถานภาพสมรส	โสด	14	73.8
2. การศึกษา	ปริญญาตรี	11	57.89
3. อาชีพ	พนักงานราชการ	9	4.36
6. รายได้	มากกว่า 20,000 บาท/เดือน	8	42.10
7. ความถี่ของการใช้ผลิตภัณฑ์//สัปดาห์	1-2 ครั้ง	13	8.42

3. ความพึงพอใจ การทดสอบตัวอย่างผลิตภัณฑ์เกลือขัดผิว ผลการศึกษาจากตารางที่ 3 แสดงผลจากการวิเคราะห์ผลความพึงพอใจในระดับมาก สามารถสรุปได้ดังนี้ 1 ความพึงพอใจ ด้านคุณสมบัติภายนอกลักษณะปรากฏต่อผลิตภัณฑ์หลัก ด้านสีสันที่เป็นธรรมชาติของผลิตภัณฑ์ โดยมีค่าเฉลี่ยที่ 4.63 โดยมีค่า S.D. ที่ 0.74 และอยู่ในเกณฑ์การวัด ระดับดีมาก หลังจากที่ได้ทดลองใช้ผลิตภัณฑ์แล้ว อาสาสมัคร พึงพอใจ ด้านความสะอาดของผลิตภัณฑ์มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยที่ 4.42 โดยมีค่า S.D. ที่ 0.94 และอยู่ในเกณฑ์การวัด ระดับดีมาก เป็นที่น่าสังเกตว่า ในด้านการช่วยผลัดผิว อาสาสมัครมีความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 3.68 โดยมีค่า S.D. ที่ 1.08 และอยู่ในเกณฑ์การวัด ระดับพอใช้ และความพึงพอใจด้านความระคายเคือง กลุ่มอาสาสมัครมีความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ยที่ 2.79 โดยมีค่า S.D. ที่ 1.42 และอยู่ในเกณฑ์การวัด ระดับไม่มีคุณภาพ ส่วนความพึงพอใจด้านลักษณะปรากฏของบรรจุภัณฑ์สลากรผลิตภัณฑ์ของอาสาสมัคร มีผลดังต่อไปนี้ 1) แจ่งชื่อประเภทหรือชนิดของสินค้า โดยมีค่าเฉลี่ยที่ 4.47 โดยมีค่า S.D. ที่ 0.50 และอยู่ในเกณฑ์การวัด ระดับดีมาก 2) แจ่งขนาดสินค้า/ปริมาณปริมาตร/น้ำหนัก และตัวอักษร มีค่าเฉลี่ยที่ 4.26 โดยมีค่า S.D. ที่ 0.71 และอยู่ในเกณฑ์การวัดระดับดีมาก

ตารางที่ 3 ผลจากการวิเคราะห์ความพึงพอใจหลังการทดสอบตัวอย่าง

ลักษณะของสครับสมุนไพร	คำตอบเกณฑ์ระดับสูงสุด	ผลวิเคราะห์ข้อมูล		
		\bar{X}	SD	เกณฑ์
1. คุณสมบัติภายนอกของเกล็ดสครับ	สีสังขรรมชาติ	4.63	0.74	ดีมาก
2. คุณสมบัติหลังทดลองใช้ผลิตภัณฑ์เกล็ดสครับ	ความสะอาด	4.42	0.94	ดีมาก
	ช่วยผลัดผิว	3.68	1.08	พอใช้
	ความระคายเคือง	2.79	1.42	ไม่มีคุณภาพ
3. ลักษณะปรากฏของบรรจุภัณฑ์	ปลอดภัยในการ หยิบใช้	4.47	0.50	ดีมาก
4. ลักษณะปรากฏของสลากรผลิตภัณฑ์	แจ้งขนาดสินค้า/ปริมาณ ปริมาตร/น้ำหนัก	4.26	0.71	ดีมาก

การพัฒนาผลิตภัณฑ์เกล็ดสกินเฮาท์ของ อำเภอยามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา พบว่า จากลักษณะปรากฏภายนอกของผลิตภัณฑ์ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความคิดเห็นว่าผลิตภัณฑ์มีเม็ดเกล็ดมีความละเอียดพอดี ด้านบรรจุภัณฑ์มีการปิดผนึกมิดชิดสีของผลิตภัณฑ์มีสีเขียวปนเหลือง และมีความใกล้เคียงกับธรรมชาติของสมุนไพรส่วนผสมของผลิตภัณฑ์ ด้านกลิ่นก่อนการทดลองใช้จะมีกลิ่นหอมของมะกรูดชัดเจนกว่ากลิ่นของสมุนไพรขมิ้นและใบขลุ่ย และผลิตภัณฑ์มีความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชนด้วยการนำเอาสมุนไพรอัตลักษณ์ของชุมชนมาใช้ได้ดี เกล็ดสครับขัดผิวมีความละเอียดอยู่ในระดับดีแต่หลังการใช้จะมีความคมเล็กน้อย ด้านความสะอาด หลังการใช้รู้สึกสะอาดสดชื่นมากขึ้น จากกลิ่นสมุนไพรและส่วนผสมจากน้ำมันนวด แต่จะทิ้งคราบสีเหลืองของขมิ้นที่ติดผิว ล้างไม่ออก ส่วนด้านกลิ่น หลังการทดลองใช้กลิ่นสมุนไพรจะลดน้อยลง ยังเหลือกลิ่นมะกรูดเล็กน้อย ตัวสครับขัดผิวเมื่อล้างจะเหลือคราบของขมิ้นและความเหนียวของน้ำมันจะทิ้งคราบบนผิวหนังมากเกินไป ส่วนด้านความระคายเคืองต่อผิวหนัง ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่ามีความระคายเคืองน้อยมาก ถึงระดับไม่มีความระคายเคืองเลย และมีประสิทธิภาพในการขจัดผิวที่ตายแล้วและให้ความรู้สึกนุ่มลื่นมากขึ้น

อภิปรายผล

จากการศึกษาบริบทพื้นที่แหล่งเกลือสินเธาว์ของ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา พบว่า จากการศึกษาข้อมูลของส่วนบุคคลของผู้ผลิตเกลือสินเธาว์ในพื้นที่เป็นเพศหญิงและชาย จำนวนเท่าๆ กัน ทั้งหมด มีอายุมากกว่า 40 ปี สอดคล้องกับ พัชฎาภรณ์ แสงทามาตย์ (2562) พบว่าเกษตรกรผู้ผลิตเกลือของตำบลบ้านชัย อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ซึ่งมีอายุเฉลี่ยที่ 43.87 ปี ด้านการศึกษาเกษตรกรผู้ผลิตเกลือมีการศึกษาอยู่ระดับต่ำกว่าปริญญาตรีซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนจากการผลิตเกลือสินเธาว์แบบตาก และแบบต้ม ตำบลบ้านชัย อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ซึ่งเกษตรกรผู้ผลิตเกลือส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ อธิปัติย์ สายสูง (2557) พบว่าระดับการศึกษาของเกษตรกรผู้ผลิตเกลือสินเธาว์ของอำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน ด้านอาชีพหลักของผู้ผลิตเกลือผู้ผลิตเกลือทั้งหมดมีอาชีพเป็นเกษตรกรปลูกข้าวและมันสำปะหลัง มีรายได้น้อยกว่า 10,000 บาทต่อเดือน ซึ่งส่วนมากจะเป็น กลุ่มกองทุนเงินล้าน และกลุ่มสตรี แต่สมาชิกส่วนมากไม่ได้เป็นสมาชิกในระดับผู้นำกลุ่ม ในอนาคตส่วนมากพวกเขายังมีความต้องการจะประกอบอาชีพผลิตเกลือสินเธาว์ต่อไป

กระบวนการผลิตและจำหน่ายเกลือสินเธาว์ของ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ทั้งหมดผลิตด้วยกรรมวิธีการต้มแบบดั้งเดิมที่ได้รับการสืบทอดมาจากบรรพบุรุษ ซึ่งสอดคล้องกับ อธิปัติย์ สายสูง (2557) พบว่า กรรมวิธีการผลิตของกลุ่มผู้ผลิตเกลือของชาวอำเภอบ่อเกลือจังหวัดน่านโดยปกติจะเริ่มทำเกลือระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนเมษายน และจะไม่ต้มเกลือหลังวันออกพรรษา สอดคล้องกับ จักรมนตรี ชนะพันธ์ (2562) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องเกลือสินเธาว์อีสาน : ลมหายใจของอุตสาหกรรมครัวเรือน พบว่า ระยะเวลาการผลิตเกลือสินเธาว์อยู่ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ ไปจนถึงปลายเดือนเมษายนของทุกปี อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษ เหลือลมัย (2561) พบว่า การผลิตเกลือสินเธาว์ที่บ่อกระดิน ตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ซึ่งจะเริ่มผลิตเกลือในช่วง เดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายน โดยการขุดดินละเอียดหรือดินซึ่ทานำมาผ่านกรรมวิธีการกรองแบบดั้งเดิมโดยการนำดินละเอียดมาผสมกับแกรบหรือฟางข้าวแล้ววางลงในรางไม้ที่เรียกว่ารางเระ ซึ่งมีการวิธีในการขุดดินละเอียดและนำดินละเอียดมากรองด้วยน้ำโดยใช้เศษฟางหรือหญ้า

การพัฒนาผลิตภัณฑ์เกลือสินเธาว์ของ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา พบว่า นวัตกรรมใหม่สูตรเกลือ สตรีบัตต์ผิวสูตรสมุนไพรใบขมิ้นผสมขมิ้นเทศดอกบัวแดงกลิ่นมกรูดได้จากการระดมความคิดของชุมชนซึ่งส่วนสมที่สำคัญที่เป็นจุดเด่นของผลิตภัณฑ์ คือใบขมิ้น ซึ่งมีสรรพคุณในการบำรุงผิวและทำให้ผิวเนียนนุ่ม ซึ่งเหมาะกับการนำมาเป็นส่วนผสมของผลิตภัณฑ์สตรีบัตต์ผิว อีกทั้งเป็นสมุนไพรที่ขึ้นอยู่ทั่วไปในบริเวณนาเกลือและชุมชน เพื่อสร้างเป็นอัตลักษณ์และสร้างความภาคภูมิใจ โดยกลุ่มอาสาสมัครเป็นเพศหญิงทั้งหมด ซึ่งสอดคล้องกับ จิตพนธ์ ชุมเกต (2557) ที่ได้ศึกษาผลการวิเคราะห์ปัจจัยผู้บริโภคในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม กรณีศึกษาห้างหุ้นของ เกลือสปา อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดเพชรบุรี

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ผู้ผลิตเกลือสินเธาว์แบบดั้งเดิมมีทั้งหมด 16 ครัวเรือน เป็นเพศหญิง 8 คน และเพศชาย 8 คนทั้งหมดมีอายุเกิน 40 ปี ส่วนมากเป็นเกษตรกร มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี สมาชิกผู้ผลิตเกลือส่วนมาก ต้องการทำอาชีพการผลิตเกลือต่อไปในอนาคต ส่วนสมาชิกจำนวน 3 คน ไม่แน่ใจว่าในอนาคตจะทำอาชีพนี้ต่อไปหรือไม่ และ 1 คน ไม่ต้องการทำอาชีพนี้ต่อไปในอนาคต ระดับอายุของอาสาสมัครจะอยู่ระหว่างระหว่าง 20-30 ปี จำนวน 11 คน กลุ่มอาสาสมัครส่วนมากมีสถานะภาพโสด จำนวน 14 คนมีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 11 คน ทำอาชีพพนักงานราชการเป็นส่วนมาก จำนวน 9 คน รายได้น้อยกว่า 20,000 บาทต่อเดือน จำนวน 8 คน มีความถี่ในการใช้เกลือสครับ 1-2 ครั้งต่อสัปดาห์ความพึงพอใจด้านคุณสมบัติภายนอกลักษณะปรากฏต่อผลิตภัณฑ์หลัก ด้านสีสันที่เป็นธรรมชาติของผลิตภัณฑ์ อยู่ในเกณฑ์การวัด ระดับดีมาก หลังจากที่ได้ทดลองใช้ผลิตภัณฑ์แล้ว อาสาสมัคร พึงพอใจ ด้านความสะอาดของผลิตภัณฑ์มากที่สุด ความพึงพอใจด้านคุณสมบัติภายนอกลักษณะปรากฏต่อผลิตภัณฑ์หลัก ด้านสีสันที่เป็นธรรมชาติของผลิตภัณฑ์ อยู่ในเกณฑ์การวัด ระดับดีมาก หลังจากที่ได้ทดลองใช้ผลิตภัณฑ์แล้ว อาสาสมัคร พึงพอใจ ด้านความสะอาดของผลิตภัณฑ์มากที่สุด ในด้านการช่วยผลัดผิว อาสาสมัครมีความพึงพอใจที่ระดับพอใช้ และความพึงพอใจด้านความระคายเคืองอยู่ในระดับไม่มีคุณภาพ ด้านลักษณะปรากฏของสลากรผลิตภัณฑ์ของอาสาสมัคร แจ็งชื่อประเภทหรือชนิดของสินค้าอยู่ในระดับดีมาก การแจ้งขนาดสินค้า/ปริมาณปริมาตร/น้ำหนัก และตัวอักษรอยู่ระดับดี การพัฒนาผลิตภัณฑ์เกลือสินเธาว์ ด้านบรรจุภัณฑ์มีการปิดผนึกมิดชิดสีด้าก่อก่อนการทดลองใช้จะมีกลิ่นหอมของมะกรูดชัดเจนกว่ากลิ่นของสมุนไพรขมิ้นและใบขมิ้น เกลือสครับขัดผิวมีความละเอียดอยู่ในระดับดีแต่หลังการใช้จะมีความคมเล็กน้อย ด้านความสะอาด หลังการใช้รู้สึกสะอาดสดชื่นมากขึ้น จากกลิ่นสมุนไพรและส่วนผสมจากน้ำมันนวดส่วนด้านความระคายเคืองต่อผิวหนัง ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า มีความระคายเคืองน้อยมาก

ข้อเสนอแนะจากการศึกษามีดังรายการต่อไปนี้

1. ควรปรับปรุงด้านความละเอียดของเกลือให้มีความละเอียดเพิ่มมากขึ้น เพราะเกลือยังมีความคมของเกร็ดเกลือก่อให้เกิดความระคายเคืองต่อผิว จึงต้องมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ต่อไป
2. ควรตั้งชื่อของผลิตภัณฑ์ให้แสดงความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชน ที่สื่อความหมายของการเป็นผลิตภัณฑ์ของชุมชนที่แท้จริง
3. ควรมีการเพิ่มเติมส่วนผสมของสลากรสินค้าในส่วนวันเดือนปีที่ผลิตวันหมดอายุ ให้ชัดเจนมากขึ้นและแจ้งข้อแนะนำเกี่ยวกับส่วนผสมขมิ้นเพราะอาจจะยังติดผิวและเลอะเสื้อผ้าหลังจากที่ล้างออก นอกจากนี้ควรเพิ่มเติมข้อเสนอแนะด้านวิธีการใช้ผลิตภัณฑ์นี้เหมาะสมกับการรวมถึงข้อเสนอแนะที่มีประโยชน์อื่น ๆ เช่น นำสครับขัดผิวไปผสมกับโยเกิร์ต หรือน้ำมะขามเปียก

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรส่งเสริมให้มีการนำเกลือสินเธาว์และสมุนไพรท้องถิ่นมาคั้นคว่ำศึกษาวิจัยมากขึ้นกว่าเดิม เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นและมั่นใจในสรรพคุณ และความปลอดภัยในการใช้ และช่วยกันเผยแพร่สรรพคุณของสมุนไพรและเกลือสินเธาว์ของท้องถิ่นให้เป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น
2. ควรต่อยอดงานวิจัยในการใช้กลุ่มตัวอย่างที่หลากหลายมากขึ้น และสามารถนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาผลิตภัณฑ์ได้อีกด้วย
3. ควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางทางการส่งเสริมการตลาดและการผลิตให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นเพื่อให้สามารถผลิตได้มากขึ้นและสามารถผลิตจำหน่ายได้จำนวนมากขึ้นเพื่อเป็นการยกระดับรายได้แก่ชุมชน
4. ควรให้มีการศึกษาแนวทางในการรวมกลุ่มของชุมชนเพื่อส่งเสริมความร่วมมือในการอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านวัฒนธรรมการทำเกลือเพื่อสร้างความภาคภูมิใจและความอย่างยั่งยืนแก่ชุมชน

บรรณานุกรม

- กรมทรัพยากรธรณี. (2559). *เกลือ*. สืบค้น 17 มกราคม 2562, จาก <http://www.dmr.go.th/main.php?filename=halite>.
- กระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา. (2562). *นักท่องเที่ยวต่างประเทศเดินทางเข้าสู่ประเทศไทย*. สืบค้น 17 มกราคม 2562, จาก <https://www.mots.go.th/>
- กฤษ เหลือลมัย. (2561). *วิถีชาวบ้าน*. สืบค้น 7 ธันวาคม 2562, จาก https://www.technologychaoban.com/folkways/article__52897
- กานดา อีรานนท์. (2561). การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของประเทศไทย สถานการณ์และศักยภาพทางการแข่งขันในภูมิภาคอาเซียน. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยพาร์อิสเทอร์น*, 12(1), 22-34.
- จิตพนธ์ ชุมเกตุ. (2557). *ผลการวิเคราะห์ปัจจัยผู้บริโภคในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม กรณีศึกษาภัตตาคาร เกลือสปา อำเภอแหลม จังหวัดเพชรบุรี*. เพชรบุรี: มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตเพชรบุรี.
- จินตวีร์ เกษมศุข. (2561). แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืน. *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*, 26(50), 169-186.
- ชายชัย ชัยรุ่งเรือง. (2559). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการสร้างชุมชนเข้มแข็งของเทศบาลปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. *วารสาร มจร. สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 5(2), 115-128.
- ณัฐชยา เหมือนสมหวัง. (2560). *สำนักข่าวกรมประชาสัมพันธ์*. สืบค้น 14 มกราคม 2563, จาก http://thainews.prd.go.th/th/news/print__news/WNRPT6012070010002
- ปณัฏฐ์ ทยอยาดี. (2555). *การสืบทอดและการพัฒนาการผลิตเกลือสินเธาว์ ตำบลบ่อ*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พัชฎาภรณ์ แสงทามาตย์. (2562). การเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนจากการผลิตเกลือสินเธาว์. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด*, 13(1), 151-161.
- พุทธพร อักษรไพโรจน์. (2561). *ธุรกิจสปาไทย: มิติของการพัฒนาทุนมนุษย์ภายหลังการเปิดประชาคมเศรษฐกิจ*. กรุงเทพฯ: University of the Thai Chamber of Commerce.
- เมธินันท์ ช่อมผล. (2561). *เกลือ” ทองคำขาวแห่งดินแดนอีสาน*. สืบค้น 15 กุมภาพันธ์ 2562, จาก <http://www.muangboranjournel.com/post/salt-northeast>
- ศิริลักษณ์ ระหว่า. (2558). *การทำนาเกลือ*. สืบค้น 10 ธันวาคม 2562, จาก <http://sirilukrawa026008.blogspot.com/2015/07/blog-post.html>
- สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอขามทะเลสอ. (2564). *ข้อมูลอำเภอขามทะเลสอ*. สืบค้น 21 เมษายน 2562, จาก <https://district.cdd.go.th/khamthaleso/>

- อธิปัตย์ สายสูง. (2557). *ต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตเกลือสินเธาว์ภูเขาในอำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน*. เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อมฤต หมวดทอง. (2558). *เกลือและประวัติศาสตร์การตั้งถิ่นฐานชุมชนในอีสาน*. *NAJUA: Architecture, Design and Built Environment*, 29, 165-165.
- อรทัย พระทัต. (2558). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในพื้นที่เกาะรัตนโกสินทร์ กรณีศึกษา บ่อम्मหากาฬ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.